

László
nagyvárad megyéspüspök körlevele

II. / 2011

Nr. 484/2011.

**ISTEN SZOLGÁJA DR. SCHEFFLER JÁNOS VÉRTANÚ PÜSPÖK
BOLDOGGÁAVATÁSÁRA**

*”Az egyházak történelmében minden korban akadtak kiváló szellemek, akik túlnőve gyakorlatias lelkipásztorok átlagán, fennkölt módon tudták összeegyeztetni igaz vallásos meggyőződésüket a korszerű haladás irányával és azzal a legfontosabb krisztusi elkötelezettséggel, hogy ne a hatalom oldalán sűtkérezzenek annak napfényében, hanem ehelyett a szenvedő és verejtékező nagytömegeknek világítsanak. Jóleső érzéssel írhatjuk oda Scheffler püspök nevét is e **kiváló egyházi férfiak listájára.**” (1947. március 30. Népakarat c. napilap)*

Sváb, zsellér szülők tíz gyermeke közül János a második. 1887. október 29-én látja meg a napvilágot a szatmár megyei Kálmádon, ahol a sváb falvakra jellemző békében teltek életének első éveit. Nevelői már az elemi iskolában felfigyeltek kimagasló tehetségére s a plébános támogatásával 1898-ban megkezdte középiskolai tanulmányait a Szatmárnémeti Királyi Katolikus Főgimnáziumban. Látva a család elsőszülött gyermekét, Máriát, amint a Szatmári Irgalmas Nővérek zárdájába lép, életreszóló döntésre határozza el magát és a gimnázium utolsó évében felvételizik a papnevelő intézetbe.

Istentől kapott talentumaira és tudásszomjára való tekintettel egyházi előjárói Budapestre, a Pázmány Péter Tudományegyetem Hittudományi Karára küldik, hogy ott készüljön a papságra. Négy éves teológiai képzés után Dr. Boromisza Tibor püspök szenteli pappá 1910. július 6-án.

Röviddel ezután Rómában találjuk, ahol ösztöndíjasként egyházból, pár évről a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen teológiából doktorál. A szülőföldjére visszatért képzett lelkipásztort előjárói a katedra mellé állítják: előbb a szatmárnémeti Római Katolikus Főgimnázium diákjainak nevelésével bízzák meg, majd a két egyházmegye 1929-es összevonását követően Fiedler István püspök Nagyváradra küldi, ahol 1931-1940 között a kispapoknak képzésében játszik kiemelkedő szerepet. 1936-1938 részt vesz az egyházmegyei zsinat előkészítő munkáiban, majd megfogalmazza, és sajtó alá rendezi az egyházmegyei zsinat összefoglalását, a Zsinati Határozatokat.

1939-ben, Fiedler István szatmár-nagyváradai püspök lemondása után a Szentszék a kettős egyházmegye apostoli kormányzójává Márton Áron gyulafehérvári püspököt nevezte ki, majd mikor a két egyházmegyét különválasztotta új püspököt is adott a Partiumnak: XII. Piusz pápa 1942. március 26-án szatmári püspökké, március 28-án pedig nagyváradai apostoli kormányzóvá nevezte ki Scheffler Jánost.

A püspökszentelést Dr. Serédi Jusztinián hercegprímás, Dr. Glattfelder Gyula csanádi és Dr. Madarász István kassai püspök végezte 1942. május 17-én a szatmári székesegyházban. Székfoglalás Nagyváradon május 20-án történt, amikor az egyházmegye papsága nevében Dr. Lindenberger János nagyprépost köszöntötte ezekkel a szavakkal: *„Szent László egyházmegyéje papságának nevében mély tisztelettel és ragaszkodással köszöntjük Excellenciádat, amikor az egyházmegye kormányzását átveszi. Ez a ragaszkodás és tisztelet nem emberi érzéseken alapszik, hanem a főpásztori hivatás természetfölötti jellegén. Mi az Evangélium szavai szerint úgy tekintünk fel főpásztorunkra, mint Krisztus fölönt szolgájára. Kérjük fogadja bizalommal tiszteletünknek és szeretetünknek megnyilvánulását azzal a tudattal, hogy az Isten dicsőségére, az egyház és a haza javára végzett munkájában mindig ott fogunk állni mellette.”*

A püspök válaszbeszédében a következőket mondta: *„Köszönöm az előlegezett szeretetet és bizalmat, amely Méltóságod szavaiból kicsengett. Nem ismeretlenül jöttem ide. Tíz évig voltam itt és mondhatom, hogy ez a tíz év volt életem legboldogabb ideje. Legboldogabb azért, mert ez alatt az idő alatt szüntelenül éreztem a Főtisztelendő Székeskáptalan és az egész papság szeretetét. Nehéz munkára vállalkoztam, amikor a szatmári püspöki méltóság mellett még a nagyváradai püspökség kormányzását is vállaimra vettem. S azt is tudom, hogy ez a mai nap nem örömmünne. Igazi örömmünne az lenne, ha Nagyvárad is püspököt kapott volna. Ne bírálgassuk azonban, hogy miért nem történt így, hanem igyekezzünk teljesíteni a kötelességünket, fogadjuk el Isten akaratát és igazodjunk hozzá.”*

Az egyházmegye kormányzásának körvonalait megrajzolva felkérte és megbízta Dr. Schriffert Béla kanonokot, hogy legyen helynöke Nagyváradon: *„A nuncius úr ugyanis megadta a kormányzáshoz a megyéspüspöki joghatóságot, de amikor*

a nehézségekre hivatkoztam, azzal engedett el, hogy ott van Nagyváradon Monsignore Schriffert, aki eddig is olyan ügybuzgósággal és hozzáértéssel vezette az ügyeket, ő majd mindenben segítségére lesz. Nagy megnyugvás ez számomra, megvallom s tudom, hogy a régi baráti szeretettel sikerül minden nehézséget leküzdeni. ... Ami a püspöki ténykedéseket illeti, bizton számítok az áldott Fiedler István püspök úr támogatására, aki példájával, kimagasló buzgóságával eddig is a legmesszebbmenően vállalta a teendők elvégzését. Egyébként imádkozzunk mindnyájan, hogy ez az átmenti állapot, amely a háború befejezésétől függ, ne tartson sokáig. Két dolgot kérek: azt, hogy tartsanak meg továbbra is abban a szeretetben, amelyet tíz évig élveztem itt s ne a gyarló embert lássák bennem és másodszer azt, hogy tartsák legnagyobb kötelességüknek az egyházmegyei papi utánpótlás kérdésének a felkarolását.”

Beszédéből is kitűnik, de ennek többször is jelét adta, hogy szoros érzelmi szálak fűzték Nagyváradhoz. Közvetlenül a püspökszentelés előtt, 1942. május 3-án a Szent László ünnepségsorozat keretében Serédi Jusztinián bíboros hercegprímás vezetésével elhozták a Szent Jobbot Nagyváradra és ünnepi szentmisét mutattak be a Szent László téren. A püspökszentelést követően, június 25-én Haász István tábori püspökkel együtt jött Nagyváradra, hogy Szent László ünnepén megáldják a felújított Vártemplomot.

1944. szeptember 15-én a szatmári püspöki palotát súlyos bombatámadás érte, aminek következtében több pap életét vesztette. Ekkor veszi maga mellé titkárnak Bogdánffy Szilárd teológiai tanárt, hogy legyen segítségére az egyházmegyék kormányzásában. A háború borzalmai közeptette a főpásztor egyik körlevelében így bátorítja a rábízottakat: *„A forrongó világ közepette, természetfeletti okossággal kell felismerni az egy szükségeset. Minden csak Isten akaratából történik. Az isteni akarat olyan szent és imádandó, mint ő maga. Ez az isteni akarat néha súlyos áldozatokat, keserű szenvedéseket is jelenthet, de a lelki ember szemével meg kell látnom az atyai akaratnak édes-vigasztos oldalait is. Halljam meg Jézus tanítását az isteni Gondviselésről: az ég madarainak a táplálása, a liliomok salamoni öltözéke. Ez a szerető és bölcs gondviselés ma is élő és boldogító valóság. Nincs helye a kétségbeesésnek. Bízunk magunkat a jószágos Atyára. Ne sírjunk és ne lamentáljunk hát! Ez nem a szent papok stílusa. Ezzel nem tudunk másokat felemelni, hanem szent élet-derűvel emelkedjünk felül minden mulandón, anyagin és emberin. Mindenki ajánlja fel munkáját, keresztjét, imádságát engesztelő áldozatul egy Istent és felebarátot szeretőbb világot.”*

1945 végén írta, hogy *„a háború elmúlt, de rengeteg a beteg, testileg-lelkileg megrokkant ember és a gyűlölködés. Mindez a sátántól van. Harcoljunk ellene szeretettel. Más utat nem tudok mutatni, mint amit 1917-ben a fatimai istenanya ajánlott az első világháborúban szenvedett emberiségnek ... Fogjuk meg mi is Szűzanyánk felénk nyújtott védő jobbát és teljesítsük anyai szívének kívánságát.”*

Az Egyház számára azonban kegyetlen évek következtek. A román kormány 1948. július 19-én felmondta a Szentszékkal kötött konkordátumot, az új állami kultusztörvény pedig megszüntette a szatmár-nagyváradai egyházmegyét. A püspök memorandumban fordult Petru Groza miniszterelnökhöz, amelyben kifogásolta a kommunista hatalom egyházat sújtó intézkedéseit. Tiltakozásának és ellenállásának következménye az lett, hogy a kormány nyugdíjassá nyilvánította, és eltiltotta a püspöki funkció gyakorlásától. Szenvedéseit fokozta, hogy 1949-ben letartóztatták titkárát és püspöki tanácsosát, a titokban püspökké szentelt Dr. Bogdánffy Szilárdot, félév múltán pedig általános helynökét, Pakocs Károlyt. 1950. május 23-án a Hunyad megyei Kőrösbányára (Baia de Criș), a ferences kolostorba kényszerlakhelyre vitték. Mivel nem vállalta a kommunista vezetők által számára kigondolt szerepet és szembeszegült a romániai katolikus egyházat a pápától elszakítani akaró törekvésekkel, 1952-ben letartóztatták. Előbb a bukaresti belügyminisztériumban tartották fogva, majd innen Jilava földalatti börtönébe szállították, ahol rövid időn belül, december 6-án meghalt.

Scheffler János püspököt mind a papok, mind a hívek az egyház vértanújának tekintették, aki Krisztus ügyéért szenvedett és halt meg a börtönben, embertelen körülmények között. 1965 őszén földi maradványait a jilvai rabtemetőből exhumálták, Szatmárra szállították és a székesegyház kriptájába helyezték el.

Amint lehetőség adódott, a szatmári püspökség beindította a vértanú püspök boldoggá avatását. Az szükséges eljárás után Szentatyánk XVI. Benedek pápa 2010. július 1-én hagyta jóvá a vértanúságáról szóló pápai dekrétumot és ezzel lehetővé vált boldoggá avatása. 2011. július 3. a mi egyházmegyénk számára is örömteli nap, amikor a szatmárnémeti székesegyházban a Szentatya megbízásából Angelo Amato bíboros, a Szenttéavatási Kongregáció prefektusa ünnepélyesen kihirdeti a boldoggá avatást. Az ünnepélyes szentmisét Erdő Péter bíboros, prímás érsek fogja pontifikálni.

A szatmári egyházmegyében papok és hívek nagy lelkesedéssel készülnek a nagy ünnepre. Egy ilyen készülődést éltünk át mi is az elmúlt évben, amikor Bogdánffy Szilárd vértanú püspökünket emelték a boldogok sorába. Megtapasztaltuk akkor, hogy Isten irántunk mutatott szeretete a vértanúk áldozatában is megnyilvánul, mert életük példájával megerősítenek bennünket a hitben és a kitartásban. Scheffler János vértanú püspök boldoggáavatása a nagyváradai egyházmegye papjait, szerzeteseit és híveit is megszólítja. A miénk is volt ő és pásztorként szerette, vezette egyházmegyénk népét a nehéz időkben. Isten kegyelmi ideje ismét ránk ragyog, amikor boldog Szilárd püspök mellett új közbenjáróval gazdagodik egyházmegyénk. Hálátelt szívvel köszönjük meg Istennek ezt a nagy ajándékát, amelyben vértanúink által részesít minket. Áldozatos életük legyen számunkra példa a hit buzgó gyakorlásában és a szeretet önzetlen megélésében.

Kérem a fenti pásztorlevelet a plébániális és filiális szentmiséken két részben felolvasni nagybőjt 3. és 4. vasárnapján.

SZOCIÁLIS GONDJAINK ENYHÍTÉSÉRE

A jelenlegi gazdasági válság egész világra kiterjedő következményei érezhető módon csapódnak le országunkba is. Ebből kifolyólag egyházközségeinkben és egész egyházmegyénkben is tapasztaljuk, hogy sokak számára egyre nehezebb a tisztességes megélhetést biztosító feltételek megteremtése. Amikor kisebb-nagyobb közösségeinkben az anyagi lehetőségek visszaszorulásával szembesülünk, nekünk, lelkipásztoroknak át kell éreznünk azt a nagy felelősséget, amely reánk hárul, hisz a lelkiek gyarapítása mellett az anyagiak helyes kezelésében is fáradoznunk kell. Azon kell lennünk, hogy megragadva lehetőségeinket és helyesen kihasználva azokat, híveink áldozatvállalását aláhúzzuk, akik nem ritkán a bibliai „özvegyasszony két fillérje” példájára, az Egyház és az egyházközség támogatására sietnek.

Az anyagiak kezelésére vonatkozó előírások alkalmazásánál az igazságosság szellemében igyekezzünk következetesen és egységesen eljárni, de fordítsunk nagy figyelmet a régiek által ajánlott lelkipásztori „prudenciára” is, melynek gyakorlása elengedhetetlenül szükséges a különféle esetek emberséges megoldásához.

Mindezek mellett lelkipásztori feladatunkat teljesítsük azáltal is, hogy nagy figyelemmel követjük azok helyzetét és sorsát, akik nehézségekkel és gondokkal küzdenek és akiket a munkanélküliség, a betegség vagy a tehetetlenség a kilátástalanság szélére sodor. A bajbajutottak megsegítésében az első lépés az ő felfedezésük és elfogadásuk, mint akiknek leginkább szükségük van a jézusi szeretet megtapasztalására. A lelkipásztori gondoskodás ezen megnyilvánulása éppen abban mutatkozik meg legjobban, hogy mindennapi tevékenységeink között kiemelt helyen szerepel a szegényekkel és a betegekkel való törődés.

Ezért minden plébánián vezessünk kimutatást a betegekről és a szegényekről, akiknek a sorsát a lelkipásztorral az élen az egyházközség minden tagjának fel kell vállalnia. Ne óvakodjunk a régi, szép gyakorlatok szorgalmazásától sem, amelyeken keresztül a közösség tagjai részt vállalnak a szegényebb és nehezebb körülmények között élő testvérek megsegítésében. A „Szent Antal kenyér”, a szegények javára meghirdetett egyházközségi gyűjtések vagy az irgalmasság testi cselekedeteinek gyakorlása mind-mind az együttérzés kifejezésének egyik módja.

A beteglátogatás, az idős magányosok felkarolása, a nehézségekkel küzdő családok támogatása az egyházközségi társulatok közreműködésével, önkéntesek bevonásával könnyen megvalósítható. A gyengék és elesettek felkarolása a keresztény közösség erejéről tanúskodik, és az ősegyház, a jeruzsálemi közösség példáját követi, ahol „*a hívek mind összetartottak és mindenük közös volt*”(Apcsel 2, 44).

Az egyházmegyénkben szociális munkát végző személyeknek szervezett márciusi találkozón alkalmunk volt feltárni azt a gazdag tevékenységet, amely különböző intézmények és társulások hozzájárulásával a szegények, betegek és bajbajutottak megsegítését célozza meg. A találkozó alkalmával elhangzott a mondat: *„minden jócselekedetünk fényforrás azok számára, akik terhet hordoznak életükben és segítségünkre szorulnak”*. Elismerésünket fejeztük ki azokkal szemben, akik nagy odaadással végzik ezt a „munkánál” többet jelentő feladatot és fényt visznek az emberek életébe. De megállapíthattuk azt is, hogy még több fényforrásra van szüksége világunknak, egyre több ilyen fényforrás kell egyházmegyénkbe és egyházközségeinkbe. Ennek érdekében híveink előtt is fel kell tárjuk és ki kell hangsúlyozzuk ennek a keresztényi feladatnak a fontosságát, a szeretet gyakorlásának, tettekre váltásának a fontosságát, a gyengébb testvér megsegítésének a fontosságát.

A 2011. évet az Önkéntesség Európai Évének nyilvánította az Európai Tanács. Ezért is, valamint keresztény küldetésünkre alapozva, buzdítuk és segítsük híveinket a szeretet cselekedeteinek kezdeményezésére és gyakorlására egyházközségeinkben. Lehetőségeinkhez mértén segítsük betegeinket, szegényeinket, irántuk mutatott odafigyelésünk és segítőkészségünk által próbáljuk megéreztetni velük, hogy nincsenek magukra hagyva, az egyházközségben rájuk is szükség van.

A már említett találkozó alkalmával képekkel is bemutattuk karitatív szervezeteink és társulásaink munkáját. Ezt a gyűjteményt hat plakát formájában szeretném a plébániákon is bemutatni a híveknek. A plakátokat a templomokban, látható és könnyen megközelíthető helyre állítsák ki úgy, hogy legalább egy vasárnapon a hívek megtekinthessék azokat. Ezen alkalommal a Főtisztelendő Paptestvérek beszéljenek a híveknek a szociális munka fontosságáról rámutatva arra, hogy saját nehézségeink ellenére mindig adódik lehetőség valami jót tenni a nálunk nehezebb sorsú testvéreinkért. Ahol szociális területen dolgozók is vannak az egyházközségben, meg lehet kérni őket, hogy személyes tanúságtételükkel tegyék hatásosabbá a képek bemutatását.

Ezen vándorkiállítás által híveink, különösen a fiatalok szociális érzékének megerősítését és fejlesztését célozzuk meg, amiért kérem Kedves Paptestvéreimet, plébánosokat és espereseket, hogy támogassák ezt a kezdeményezést.

Már most megköszönöm mindenkinek hozzájárulását, különösen az érzékeny szívet és a segítő kezét. Induljunk el egymás felé, a szegények és a bajbajutottak felé, hogy gazdagodjunk általuk.

Fentieket kérem legalább részben felolvasni a nagyböjti szent idő 2. vasárnapján, ill. a „vándorkiállítás” bemutatásakor.

Nr. 486/2011.

TEMPFLI JÓZSEF PÜSPÖK 80. SZÜLETÉSNAJJA

Tempfli József püspök urunk 2011. április 9-én tölti be életének 80. évét. Az egészségben elért szép kor, valamint a gazdag szolgálat, amelyet az évtizedek folyamán lelkiismeretesen és kitartással teljesített Isten dicsőségére és az emberek testi-lelki javára, hálaadásra készíti őt és vele együtt minket is, akik nagy szeretettel vesszük körül ezen a szép évfordulón. Imáinkkal segíteni akarjuk püspök urunkat a hálaadásban és kérjük a mindenható Istent, hogy áldásával halmozza el továbbra is hűségese szolgáját.

Kérem a Paptestvéreket, születésnapjának évfordulóján a szentmisében külön emlékezzünk meg József püspök úrról és híveinkkel imádkozzunk az ő szándékára. Az egyházmegye papságát és a szerzeteseket **2011. április 11-én, d.e 11.00 órára** hívom meg a Püspöki Palota disztermébe egy ünneplésre, amikor köszönhetjük püspök urunkat.

* * *

Nr. 487/2011.

TEPLOMAINK ÉS PLÉBÁNIA ÉPÜLETEINK GONDOZÁSA

Egy előző körlevélben, a 390/2010. szám alatt már szorgalmaztam az egyházi ingatlanok kezelésére és gondozására vonatkozó alapelvek lelkiismeretes betartását. Továbbra is kérem a paptestvéreket, főleg a plébánosokat és espereseket, hogy nagy figyelemet fordítsunk épületeink állagának megőrzésére és mindent kövessünk el annak érdekében, hogy az elkerülhető romlást megakadályozzuk. Templomainkban és plébánia épületeinkben, ill. azoknak környékén tartsunk rendet. Ne engedjük, hogy a növényzet elborítsa a falakat, a tetőt, a kerítést és vigyázzunk arra is, hogy biztosítva legyen a víz elvezetése a tetőről és a falak közeléből. Sok későbbi kellemetlenséget előzünk meg akkor, ha idejében pótoljuk a hiányzó cserepeket, a csatornát vagy a lefolyót.

A templomaink belső rendjére is figyeljünk, beleértve a sekrestyét is. Olyan helyekről van szó, ahol a legszentebb áldozatot ünnepeľjük és az ehhez szükséges kellékeket tartjuk, ill. készítjük elő. Ezért őriznünk kell a helynek a méltóságát és kerülnünk kell minden olyat, ami nem illő az Isten házához. Törekeďjünk a józan egyszerűsége és a templomok berendezésére vonatkozó szabályok betartására.

A plébánia épület kettős funkciót tölt be: otthona a plébánosnak, de egyben hivatalként is szolgál. Ezért az épület berendezésénél biztosítsuk az irodahelyiséget, ahol méltó körülmények között fogadhatjuk híveinket. Ott ahol ez lehetséges közösségi termet is alakítsunk ki, ami szintén a hivatal részét

képezi. Itt tarthatjuk a hittanórákat ill. az egyéb összejöveteleket a hívekkel. A plébánia épület magánhasználatra fordított részét is kezeljük gondosan, hogy annak állaga teljes egészében meg legyen őrizve. Törekedünk a szükséges berendezési tárgyak, felszerelések biztosítására és megőrzésére. Ha minden plébános lelkiismeretesen elvégzi ezeket a feladatokat és jó gazdaként kezeli otthonát, az esetleges helyezés nem okoz különösebb gondot, hisz az új helyen is megtalálja az élethez és a munkához szükséges feltételeket. Fontoljuk meg alaposan ezeket a szempontokat és tartsa mindenki lelkiismeretbeli kötelességének a templom és a plébánia épület gondozását.

Épületeink állagának megőrzésében ügyeljünk arra is, hogy ne végezzünk átalakítási munkálatokat anélkül, hogy megkérdeztük volna a szakembereket. Templomokban, kápolnáknak, plébánia épületekben és más egyházi ingatlanban végzendő átalakítási munkálathoz **szükséges a Püspöki Hatóság írásos engedélye**. Ezért mindenkit arra kérünk, idejében jelezze hivatalunknál ilyen irányú terveit, hogy megfelelő véleményezés kíséretében tudjuk segíteni azok megvalósítását.

Jelentős események vagy évfordulók alkalmával, ill. kiváló személyiségek emlékének megörökítésére szokásban van az emléktáblák állítása. Az ilyen kezdeményezésekkel szemben is járjunk el óvatosan és csak akkor támogassuk ezeket, ha az egész közösség javát szolgálják. Kérem, hogy a jövőben **emléktáblák vagy más emlékművek felállításához is idejében kérjék az ehhez szükséges engedély a Püspöki Hatóságtól**.

* * *

**Nr. 488/2011.
ELÍRÁS KIIGAZÍTÁSA**

Előző körlevelemben a 224/2011. szám alatt egy elírás történt. A hatodik bekezdésnél „*a tiszteletbeli kanonokoknak nem járnak kanonoki jelvények*” helyett, a következő javítást kell olvasni: „*a tiszteletbeli kanonokoknak nem jár a káptalani kereszt*”.

Nagyvárad, 2011 március 10-én.

† László s.k.
megyéspüspök